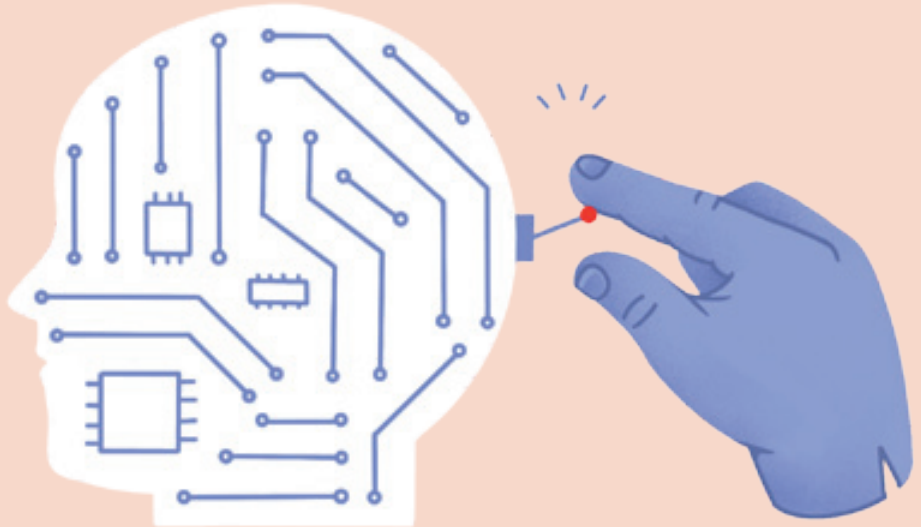

Nor da “gu”

MAIALEN BERASATEGI
CATALÁN
ITZULTZAILEA

PAULA ESTÉVEZ

Intelligentzia artifizialaren aroan bizi garela-eta, lagun batek txiste erraza egiten du beti: ez ote garen igaro moztasun naturaletik intelligentzia artifizialera zuzenean, intelligentzia naturaletik pasatu gabe. Beste lagun batek beti erantzuten dio intelligentzia naturala behar dela baita halako txiste txarrak egiteko ere.

Teknologiaren aurrerabideez eta intelligentzia artifizialaz (IA) hain sarri hitz egiten den honetan, nire *smartphone*-aren pantaila zartatuan inkesta kurioso baten berri irakurri nuen aurrekoan, denda batera sartzeko zain nengoela, kalearen ertz bat soilik okupatu ordez espaloia alderik alde trabatzen zuen ilara ez oso *smart* batean jarrita: artikulua zioenez, goi-mailako ikasketak dituztenek askoz ere begi hobez ikusten dituzte teknologia dakartzan alaketak, halako ikasketarik ez dutenek baino. Karreradunentzat aukera bat omen da IA; karreragabeentzat, ziurgabetasuna eta arriskua.

Kutsu elitista eta sinplista agerikoa zerion artikuluari, eta zer pentsatua eman zidan. Jakin-minez, erabaki nuen inkesta bat egitea nik ere gertuko jendearen artean, batere metodo zientifikorik gabe, hori bai. Jaso nituen eran-

tzunen arabera, gehienek uste dute teknologia izugarri lagungarria dela egunerokoan, inolako duda-izpirik gabe. Aldi berean, ordea, batzuek irudipena dute zenbait aurrerabide teknologiko ez ote diren egiten *egiteagatik*, edo *egin daitezkeelako*, edo, are, etekin pribatuak eta dirulaguntza publikoak jasotze hutsagatik, gero herritarrei inbutuz sartu eta saltzeko, lehen ez zeuden beharrak sortuz, zaharkitze programatua hedatuz eta halako beste trikimailu batzuk baliatuz.

Ez baitira gutxi garapenerako baliabide publikoak eskuratu eta ondoren emaitzak eta patenteak pribatizatzen eta aberasbide bilakatzen dituztenak. Maiztxo ikusten baititugu interes publiko orokorraren ordezkari omen ditugunak herritar gutxi batzuen egitasmo pribatuak lehenesten. Horrek eta desinformazioak mesfidantza pizten diote azkenean askori. Beharbada, gaitz erdi litzateke baldin eta, laguntza publikoen truke, halako enpresei baldintza gisa jarriko balitzaie beren trepetak asmatzen eta publizitatzen gastatzen duten adina denbora, indar eta diru gastatzea aurrerabide horien ondorio negatiboak prebenitzen, trantsizioak eta langileen baldintzak zaintzen, eta herritarrei sa-

kon azaltzen nola eta zertarako erabili behar diren halako teknologia berriak kaltegarri suerta ez daitezzen.

Izan ere, aditu askori entzun diongu, eta egia da noski, problema ez dela teknologia berez, baizik eta zer egiten dugun gizakiok teknologiarekin. Ezinegonak baretze aldera, esaten digute lasai egoteko, “guk” erabakiko dugula zer egin halako aurrerabideekin. Baina nor da “gu”? Zeren duela dozenaka urte ere zenbaitek esaten baitzuten bizimodua teknologizatzeak eta mekanizatzeak gutxiago lan egiteko modua ekarriko zigula, eta berdintasun sozial handiagoa; aukera berriak sortuko zitzaizkiela ordura arte aukeragabetuta egondakoei, eta eguneroko eginbehar akigarrietarako ez baizik bizitzeko bizi ahalko ginela denok.

Ikusi dugu emaitza: gure orain hau ez da, inondik ere, iragarri zuten etorkizun patxadatsu, bizigarri eta bidezko hura, gutxi batzuentzat salbu. Biharko orainaldiak bestelakotuko badira, hartarako eskumena dutenek hartu eta harrarazi beharko dituzte premiazko neurriak gaur, egiaz segurtatzeko betikoek ez dituztela emango betiko aurrerapausoak, betikoen gainean betiko zapata. ●